

بەللى بۇ ھاوبەشى، نەخىر بۇ خاوەندارىتى

له سۆنگەى نه خشه ريی يه کيىتى ئافره تانى کوردستان بۆ به رهنگارپوونه وهى توندوتیژی به رامبه ر ئافرهت

د. قیان سلیمان

به گوږډى به ما مړؤفايه تيبه كانى ئىستى كؤمه لگى
مړؤبى جهاني، توندوتىژى ميكانيزمى خوښه پاندى تاك
ياخود كؤمه ليكه به سر تاك ياخود كؤمه ليكي ديكه .
له و چارچيويه توندوتىژى به رامبر ثاقرت ږه فتاريكي
توندږه وانه نامرؤفانه يه و ږه گوږښه قوولى ميژويي
هيه و تاييت نيه به كؤمه لگيك ياخود سرده ميكى
مړؤبى دياريكراو، هاوكا هتا ئىستاش له هېچ شوئيكي
دونبا د كوتايي پيټه هاووه، به لام جياوازي له پڙه
بياده كړن و ئاستى به رنغاږوونه وى هيه .

توندوتیژییه‌کان به‌رام‌به ئافرهت له چوارچێوهی پررسی ئافرهت بۆ ئاستی تێگه‌یشتنی خۆی و سیسته‌می کۆمه‌ڵه‌یه‌تی و سیاسیی کۆمه‌لگه له پێناسه، پێگه و به‌هاکی وه‌روه‌ها مافداریتی خاوه‌ن به‌ره‌م و بریاربوونی ده‌گه‌یژته‌وه. ئافرهت به‌هۆکاری ئابووری و کولتوری و له‌سه‌ر به‌نامای ئه‌وه‌ی گوایه ئافرهت له باری جه‌سته‌یه‌یه‌وه له پیاو لاوازتरे له قو‌ن‌اغیکی دیاریکراوی میژوویدا پێگه و به‌های خۆی وه‌ک مرۆڤ له ده‌ست دا، له‌وه‌شه‌وه خاوه‌نداری سه‌ری هه‌ل‌دا و که خاوه‌نداریشت هه‌بوو، بێگومان نه ده‌بیته خاوه‌نی هه‌ج به‌ره‌مه‌یکی خۆت و نه مافی بۆچوون و بریاردان له‌سه‌ر بابته‌کانی په‌یوه‌ست به ژانته‌ ده‌مێنی واته پێگه‌ی مرۆڤیکی ئازاد له ده‌ست ده‌ده‌ی به‌ره‌و پێگه‌ی کولاتی. بۆیه سزا و لێپه‌یجینه‌وه‌ش ده‌بیته مافیکی دانپێن‌راوی کۆمه‌ڵه‌یه‌تی خاوه‌ندار. ئه‌مه کرۆکی به‌سه‌ره‌ات و سه‌ر گۆزشته‌ی ئافرهته له سایه‌ی سیسته‌می ه‌زی، کۆمه‌ڵه‌یه‌تی و سیاسیی پیاوسالاری که تا ئێ‌ستاش ئه‌گه‌رچی له پو‌وی سیاسیه‌یه‌و به پتی پێژه له هه‌ندئ شوێن که‌م بو‌ویته‌وه به‌لام له پو‌وی ه‌زی و کۆمه‌ڵه‌یه‌تی بوونی ه‌یه. واته به‌د‌ئ‌ن‌باییه‌وه پله‌به‌ندی نێوان ه‌ردوو په‌گه‌زی مرۆڤ سروشت‌کرد نیه‌ و به‌پتی سه‌رحاوه‌کان په‌یوه‌ندی کۆمه‌ڵه‌یه‌تی نێوان ئافرهت و پیاو له‌سه‌ر ته‌اکانی کۆمه‌لگه‌ی مرۆڤایه‌تی‌دا په‌یوه‌ندییه‌کی یه‌کسان بو‌وه.

له کولتوری پیاوسالاریدا جهستهی ئافرهت هاوشیوهی خاک، هه لگری شه ره فی پیاوه و ئه و کولتوره ئه و مافه به پیاو ددهات که پارێزگاری له و شه ره فیه بکات که له

جەستەى ئافرەتەكەدا دەييىيىت، لەم كۆلتۆرەدا ئافرەت
خاوەنى جەستە و كەسايەتى خۆى نىيە، بەلكو پياو
خاوەنى جەستە و كەسايەتى ئافرەتە واتە مۆلكە نەك
مروفتكى ھاوبەش و شريكى ژيان.

له کومه لگي کوردستانيش توندوتيزي بهرامبر
نافرته به هوي هزي پياوسالاري و کولتوري خيځه کيځه وه
به هموو جوړه کاني: هزي، زاره کي، جهسته يي،
دهروني، سپکسي و توندوتيزي له ريگي تکه نه لوجيا
و ثبتنه رنځت به ريژه به کسي مترسپدار بووني هه به و
به داخوه که نافرته تان پوژانه دهينه قورباني نه م کرده
دردانه، يو نه وي ثبتمه بتوانين ناستي پياوه کردني
نه م ديارده به که م بگهينه، پتويستيمان به ناسيني
فاکته ره کاني پشت نه نجامداني تاوانه که و زه مينه ي
نه نجامداني هه به، پتويستيمان به فاکته ره بويادي و
کولتوري به کاني پشت نه م ديارده به هه به .

وهك له ئامەركان دياره زۆريەى توندوتىژىيەكان
بەرامبەر ئافەت له هەر يەى كوردستان له چوارچۆيەى
خەزان ئەنجام دەدرين و بەزۆرش له لاين كەسە
نەزىكەكانى خەزان، بەلام بە گەرانەوه بۆ پىشەكيبەى
سەرەوه، دياره كە زۆريەى جار توندوتىژىيەكان پائەنەر
و كارىگەرى دەرەكى و ژينگى كۆمەلايەتبان له پشە،
وانە توندوتىژىيەكانى نۆي خەزان له ئەنجامى كارىگەرى
نەريى كۆمەلايەتى زادەى هەزرى پياوسالارى ئەنجام
دەدرين، بە تايبەت تاوانەكانى كوشتن بە پاساوى
گەرانەوهى شەرف.

به‌گیتی ئافره‌تانی کوردستان، به‌میکانیزی تایبته و‌همه‌لایهن پالپشت به‌گوتاری مهدنی و‌سه‌رده‌میانه کار له‌سه‌ر پرسی به‌ر‌نگارپوونه‌ویه توندوتیژی به‌رام‌به‌ر ئافره‌ت ده‌کات، نه‌ پرسی توندوتیژی و‌ نه‌ هیچ‌ پرسیکی دیکه‌ی تایبته به‌ ئافره‌ت بۆ‌بانگ‌شه‌ و‌مه‌رامی تایبته به‌کارناه‌ئینت.

یه کیتی ئافرهتانی کوردستان، له زۆر بواردا کار له سه‌ر به‌هه‌نگاریبونوه‌ی توندوتیژی به‌رامبه‌ر ئافره‌ت ده‌کا، له‌ ڕه‌نگی تواناسازی ده‌روونی، هه‌زی و پێشه‌یی، به‌لاوکردنه‌ی هه‌شپاری کۆمه‌له‌یه‌تی، یاسایی

و سیاسى کار بۆ هەژکردنى کەسایەتى ئافەرەت دەکا
و بە شێوەیهکى بەردهوامیش پېشوازی له کهسهکانی
توندوتیتژی دهکا و خاوهندارییان لێدهکات تا کاتی
چارهسهـر و لهو چوارچۆیهشهـدا گرتهبهری میکانیزمی
نێوانگیرى و ناشتهوابی، ههروهها به پڤگای زانستى له
پڤگای توێژینهوه و پاڤرسى له فاکتهرى نهجامدان و
میکانیزمهکانى چارهسهـرى ئهو ديارده مهترسیداره
دهکۆلتهوه .

له و سۆڭك شه‌وه به ناوښتاني: به‌لې بۆ هاوښه،
نه‌خېز بۆ خاوه‌ندارتې و له‌سر شه‌ش به‌ما كه برېتېن
له: من تنه‌ها جه‌سته نېم، هز و شېانم . شه‌ره‌ف
له به‌ماكانى مړوڤوؤستېدايه، نه‌ك جه‌سته‌ى من.
خاوه‌ندارتې به‌ره‌م و بېار مافى منېشه . هز و نه‌ريتى
چوت بكوژتېوه، نه‌ك ژيان . ئېمه‌ هاوښه‌ى به‌كترين،
نه‌ك مولكى به‌كتر . بوه‌سته، بېركړنه‌وه‌كانت بگوهر،
نه‌خشه‌ پېى خوى بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وى توندوتېزى
به‌رامېر ئافره‌ت راځه‌ ياندووه و له‌ و پڼگېه‌وه كه به‌ماى
كاركړنه‌ى له‌ م پرسه‌دا، گوته‌رى خوى ئاراسته‌ى
كۆمه‌لگا و پېاو ده‌كات و له‌ مه‌ترسېيه‌كانى هزى
بېواسولارى ئاځه‌دارېن ده‌كاته‌وه .

له هه ناوی نه خشه پینگه یه کیتی ئافره تان، په یامی بهرنگاریوونه وهی له توندوتیژی سهرتا ده بی ئا پاسته پیاو بکریت، زۆر به ساده بیش له بهرته وهی ئه وه پیاو که توندوتیژی ئه نجام دهدات، نهک ئافرهت، به لکو له م هاوکیشه یه دا پۆل و ئهرکی ئافرهت هۆشیار یوونه وه و قبولنه کردنی توندوتیژی، خۆپینگه یانندن و کۆلنه دان و بهرده وامیه. ئه وهش له بهرته وهی دواکه رتوویی ئافرهت فاکته ری سهرکی مانه وه یه له دۆخی چه و ساوه یی و ژیره سته پیدا.

پیاوئی نازدخوار و به کسانخوار دهبی هاوبه شی
خه باتی نافرەتان بن بۆ نه هشتنی توندوتیژی و ستمی
سه نافرەتان، هیچ فەزێله تیکمی مرفا بای و ستراتیژیکی
مۆرالی و بنه مایه کی به خته وهی کومه لایه ته له نواندن
توندوتیژی به رامبه نافرەت بوونی نییه و له کاته کی
توندوتیژی به رامبه نافرەت نه انجام دهدریت، هه مو نه و
بنه مایانه بپشیل دهکرت.

توندوتیژی هه‌وڵدانه بۆ چاره‌سه‌رکردنی کێشه‌و
گرفته‌کان به‌ نوێی هه‌وڵ ده‌سه‌لات له‌ جیگه‌ی زمانی

”**نئوکاتهی پیاو ده‌ستبهرداری
نواندنی توندوتیژی ده‌بیت و دان به
ماف و ئازادییه‌کانی ئافره‌تدا ده‌نیت
وهک مروفیئکی به‌کسان، ناشتی
کۆمه‌لایه‌تی و گه‌شه‌ی دیموکراتی
به‌دی دیت**

گفتوگو و لیکنیگی یشتن و یه کترپه سه ندرکن، توندوتیژی بهرامبر ئافرهت پیوهری نیشاندهری نایه کسانى هاوکیشه کانی هیز و ده سه لاته له نیوان ئافرهت و پیاو، ئه وهش میکانیزمی هزی پیاو سالاریه بۆ زیاتر ژێرده سه کربنی ئافرهت و ئاستهنگی سه رهکیه له بهردهم پیشکه وتنی ئافرهت، هاوکات سه رچاوهی سه رهکی هیشته وهی په یوه نیدیه کانی ئافرهت و پیاوه له باری نایه کسانى دور له بها شارستانییه کان و هیشته وهی کۆمه لگه له دۆخى نا ئارامى و ناسه قامگیرى کۆمه لایه تیدا .

هاوژینی بئۆیسته له سه‌ر به‌مای یه‌كسانی و پِژ و خۆشه‌ویستی بێت، نه‌ك خاوه‌نداری و سه‌ردار و ژێرده‌سته، پیاو، باوك و برا و هاوژین و كۆپى ئافره‌ته، نه‌ك خاوه‌نى، ئافره‌ت و پیاو یه‌كسانن له‌په‌وى پِنگه‌ى مَرۆڤاهیه‌تى و خاوه‌ن ه‌ز و دونیابینی و كه‌سێتى تابه‌ت به‌خۆیان و كه‌سیان له‌ كه‌سى دیه‌كیان زیاتر یا كه‌متر نین.

ثافرت مړوځي سه ربه څو و بوونكي كومه لايه تيبه
نه ك تنها بوونكي فيزيكي، بنه ماي به خته وري
كومه لگه نه وه نيبه كه خوازيار بين كومه لگه له
پياو سالوا لويه بډ مه تيراركي بگوږځ، به لكو هاتنه كايه
كومه لگه يكي مه دني مړوځسالار، په يوه دنيه كي مړوځانه
و هاوځنيه كي رږداره .

نُه وکاته ی پیاو ده سته بهرداری نواندنې توندوتیژې ده بڼت و دان به ماف و نازاد ییپه کانی ټافره دتا ده د بڼت و هک مړ ټیکي په کسان، ناشتی کړمه لایه تی و گه شه ی دیمو کراتی به دی د بڼت و کړمه لگه به ره و پېشکه و تن و مه د نه بیوون هه نگو د بڼت و .

پەيامى يەكيتى ئافرىقانى كوردستان بەبۇنى ھەلمەتى شانزە رۆژەى
بەرەنگارىوونوۋەى توندوتىژى دژ بە ئافرىقانى

تونو دوتیز دڙ به ٺاڙهه تان ديار ديهي کڙمه لاپتني
و مڙي جي جهيٺانيه، دهر خري مامه لئي نادروستي
تاکه کاني خيزان و کڙمه لگيه بهرامبر به ٺاڙهه.
دهر اهاويشته کاني ٺم ره فٽاره ش به جڙيک کاريگري
نه پڙني ده کاته سر دهر وڙياني ٺاڙهه، که له
کردارو بيرگرندوه کانديا ره ننگه داته وه.

حبیان به گشتی و له‌کوردستان به‌تابیه‌تی سالانه له‌ریگه‌ی می‌تۆد و گرته‌بەری رێوشوونی نوێ هۆلداوه ئه‌م پرسه‌ کۆمه‌ڵه‌یه‌ که‌م بکێتیه‌ و یاحود به‌ره‌ نه‌مان بچێت، به‌لام له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ شدا مێشتا پێویستی به‌ میکانیزم و نامزازی دیکه‌ هه‌یه‌ بۆ هۆشیارکردنه‌وه‌ و گه‌باندنی

په یامی ریزگرتن له نافرته و بالاده سترکردنی هزری مرؤف سالاری له کوی جومگه کانی کومه لگه .

توندوتیژی له سه‌ر بته‌مای چینه‌در په‌نگه‌ناه‌وه‌یگی
 قوولی له‌سه‌ر ژبانی ئافره‌ت هه‌یه، ئه‌م جۆره‌ توندوتیژییه
 هۆکاری نایه‌کسانی چینه‌دریه‌یه له‌ ئیوان ئافره‌ت و
 پیاو، هاوکات ده‌بیته‌ هۆی پیشه‌لکاریی ژۆر له‌ به‌رامبه‌ر
 مافه‌کانی مروف به‌تابه‌ت ئافره‌تان وه‌ک ده‌ستدریژی
 سیکسی و لیدان، بازگانگیردن و بیبه‌شکردنیا
 له‌مافه‌کانیا، له‌سه‌ر روئشایی ئه‌م تیروانیانه‌ی بۆ ره‌وشی
 ئافره‌تان که‌ یه‌کیتی ئافره‌تانی کوردستان بۆ ئه‌مه‌سال
 نه‌خشه‌ریگی بۆ به‌ره‌نگاربوونه‌ی توندوتیژی له‌سه‌ر
 بته‌مای چینه‌دری کردۆته‌ ئه‌جیندای کارکردنی بۆ یرسی

نه‌یشتنی یاخود هه‌لدان بۆ که‌مکردنه‌وی توندوتیژی.
 دیدی ریک‌خواه‌که‌مان بۆ ئهم پرسه‌ جه‌خت کردنه‌ له‌سه‌ر
 دروشمی به‌لێ بۆ هاویه‌شی، نه‌خیز بۆ خاوه‌نداریتی به‌و
 مانابه‌ی هه‌ردوو ره‌گه‌ز به‌شدار و هاویه‌شن له‌پیکه‌ننان و
 پته‌وه‌کردنی کۆلکه‌کانی ژيان و خیزان و، مافی خاوه‌نداریتی
 بۆ هه‌ردوو ره‌گه‌ز به‌بێ جیاوازی و، گه‌رانده‌وه‌ی شکۆ
 مژووڤه‌وه‌ بۆ ئافه‌رت.

هاوکات پلانی نیستمانی بۆ به‌ره‌نگاربوونه‌وی نه‌و
 پرسه له‌لاین حکومه‌ت و لایه‌نی په‌یوه‌ندیاره‌وه چۆته
 قو‌ن‌اغیک‌ی پی‌شکه‌وتوو، که ده‌توان‌ین ب‌ل‌ی‌ین حکومه‌تی
 ه‌ر‌رم رۆ‌ل‌یک‌ی سه‌ره‌کی ه‌یه له‌چه‌پ‌اند‌نی ب‌نه‌ماکان‌ی
 یار‌است‌نی مافی ئا‌فه‌ره‌تان، له‌ئ‌ی‌ست‌ادا ئا‌فه‌ره‌ت به‌ش‌دارو

له م بڼه جيهانيه دا، سلاو درود دهننږين بوونه
قورباني هزري چه وتي كلتور و كږمه لگه، و نه و نافرده تانه ي
به هوي زالبووني فكري بياوسالايه وه قوربياناندا.

یەکیتم ئاڤره تانی کوردستان
٢٤ی ئۆڤه مبه‌ری ٢٠٢١

د نيشتمان عوسمان محمد: له كوردستان بزوتنه وې فيمينيستي هېه نهگرچي ريځخراو و يهگرتوو نهيت، بهلام داواكارى بو ماف و يهكسانى جيندهرى هېه

تور جار دهينين و دهبيستين كه هله تيگه يشتن و كه مى هوشيارى و معريفه زانستى دهبيت هوى كارسات له نيو كومه لگه ئيمه كه تازه خهريكه بهرهو کرانه وه و گورانىكى بنه پرتى و پادىكال ههنگاو دهنيټ

يهكسانى له ناو خيزان و كومه لگه بهگشتى، دكتوره نيشتمان ئامازه بو ئه وه دهكات كه كاركردن بو نه هيشتنى جياوازي رهگه زى و چه سپاندنى يهكسانى له ناو خيزان و كومه لگه بهگشتى به پتي كولتور و كومه لگه و كات دهگورپ، جار له كومه لگه كورديدا له سه ره تابه، بويه دهين سهرتا ئه و تپوانينه نه رينيه بويه به كولتور بگوردين، ئه وهش پلانى گه وړه و ميكانيزمى جيبه جيكردنى داپنژاوى دهويت، به ريگه چاكسازى و پيداچوونه وه به سيستمى په روه ده له بابه ته كانى خويندن، به هوشياركرده وى كومه لگه له ريگه راگه يانندن و ريځخراوه كانى كومه لگه مدهنى و له مينه بى مرغه وته كانه وه، به ياسا له پرله مانه وه، به شداريكردنى ئافرهت له حكومت، ئه مش كارى بويرانه و جدى دهويت، ئه مه جگه له هوشياركرده وى كومه لگه له لايه ن ريځخراوه كانى كومه لگه مدهنيه وه . هه موو ئه مانه به شداربوونى ئافرهت فراوانتر دهك، تا دهبيت هوى سهره بخوبونيان له روى ئابووريه وه، ليره وه ئافره تيش دهبيت خاوهنى خودى خوى و ئه توانى بپيار و راي خوى ههين، له هه مان كاتدا هاوكارى پياو دهكات له ناو خيزاندا .

ناسك سعيد

نيه جگه له سپينه وه و پيشلكردنى كه سايه تى وكه رامه تى ژنان نه وهك خزمه تكردن به پرسى ئافرهت و كه سايه تى ژنان .

ليزه دا، ئه وهى جىگه گرنگى و بايه خه بريتيه له خه باتكردن بو په خساندنى هاوده رفه تى و يهكسانى له پيدانى رول به ژنان كه هاوتاي پياوان بن له پيدانى دهرفهت له فه زاي گشتى و دهستنيشانكردن رول و بهرپرسيارى تى و خاوه نداريتى هاوبهش له سه ر بنه ماي هه ماههنگى و راولژ له چوارچيوه ي خيزان و كومه لگه، چونكه پيمان وايه كه بهم جوړه پيگه وه به يهكسانى دهتوانين ئاراسته ي په وپه وهى ژيان بكهين به شيوهيك تهندروست و دوور له برينداركردنى ههست و كه سايه تى يهكترى، له بهر ئه وهى بهين پيپه وكردنى ئه م بنه مايه گهردوونيه ژيان هارمونى خوى له دهستدهدات و ترازووهكه ي بوون لاسهنگ دهبيت . دواچار، بهين له بهرچاوكرتنى گرنگى و رول ژنان و كچانى خومان، كومه لگه بييهش دهبيت له توانا و وزه بهگه رخستنى عهقل و تيگه يشتنى پيگه پرتيكي سه رهكي ژيان و كيشه كانش بهره بهره زياتر دهين و ژيان ئالوتزر دهبيت و ئوقره يى و بهخته وهريى تاك و كومه لپ دهپووكينه وه، بويه يهكسانى له مرؤقبون و پيدانى دهرفهت له فه زاي گشتى پيويستيهكى هه نووكه يه بو دوزينه وهى چاره سه ريكي بنه پرتي و پشپه يى له م بواره دا .

سه بارهت به به بوونى بزوتنه وى فيمينيستي له كوردستان، دكتوره نيشتمان بوجونى وايه كه له كوردستان بزوتنه وى فيمينيستي هيه نهگرچي ريځخراو و يهگرتوو نهيت، بهلام داواكارى بو ماف و يهكسانى جيندهرى هيه . وهك شه پول ناكريت بلين وهك رولژاوا فيمينيستي جوراوجور هيه و بهلكو به پيى دuxe كلتورى و كومه لانيه كه جوړه كانش دهگورديت، بو نمونه فيمينيستي ليبرال، ئيسلام، روشنگر... هيه بهلام ئه وه نيه بلين دهسته يهكى ريځخستو سه بارهت بهم جورانه هه بيت كه خاوهنى كومه ليك لايهنگرى ديارو چالاك بن . تا رادهيك دهتوانين بلين دريژه پيډه رى هزى فيمينيستي خورواوان بهلام تا رادهيكش ههلقولاوى كلتورهك .

ههروه ما دكتوره نيشتمان تيشك دهخاته سه ر ئه وهى كه ئافره تان له زوريى كومه لگه كاندا به دهست سه رجهم ئه و جياكاربانه وه ده نالين كه ده ره قبان ئه نجام دهديت وه ئه م جياكاربانه له كومه لگه يه كه وه بو كومه لگه يهكى تر نه گوريت وه ده رنه نجامى جياكاريكردنه كه توندوتيزى بهرهم دينيت، ههروهك ئافره تان بييه شدهكات له موماره سه كردنى مافه كانيان . ههريويه له سه ر ئافره تان پيويسته كار له سه ر كومه ليك فاكتهر بكن وهك فاكته رى: روشنبيريى، په روه ده يى، دابونه ريت، ئابوورى وه ههروه ما ته شرعيه ته كان كه زوريى كات يارمه تيدهرن بو پياده كردنى توندوتيزى و جياكارى دژ به ئافره تان . وه زور گرنگه ئافره تان گشت تواناكانيان بخنه گه يارماتيدهره پشتگيري يهكترى بكن و له سه ر ئاسته روشنبيريى و كومه لانيه تى و ئابوورى ياساييه كاندا به شيوهيكى تهواوكر كار بكن بو زالبوون به سه ر ئه و جياكاربه دا .

دهرباره ي بوونى ميكانيزميكى گونجاو بو نه هيشتنى جياوازي رهگه زى و چه سپاندنى

نهگرچى ههول و تيځوشانيان به ريزه يهكى سنووردريش بيت . چونكه گه يشتن به ريگا دووره كانى سه ركه وتن به ههنگاوى بچووك و ژيرانه دهست پيدهكات . بويه دهكرت به كاركردن به يهكه وه ئه و ويسست و ئيراده يه بكهينه راستى و له قوناغى دروشمه وه بپوين بو دونياى واقع و تيگه يشتنمان له بابته ي جينده رناسيى بخهينه خزمهت تاك و خيزان و كومه لگه كوردى بو ئه وهى چيتر بههله تيگه يشتن له چهك و زارواهكان ئاراسته يهكى ناتهندروست وه رنه گريت و ههروه ما ههولدهين په يوهنديى نيوان ژن و پياو بونيدايكى عهقلانيى و هوشمه ندانه ي ههبيت له برى ههست نه كردن به بهرپرسيارى تى وروژاندنى ههستى يهكتربرينداركردن له سه ر ئاستى رهگه زى و ليككردن و ئالوزكردنى بابته كان و ليكترازانى كومه لانيه تى و خيزانيى زياتر و خيراتر بيت، وهك ئه وهى زور جار دهينين و دهبيستين كه ههله تيگه يشتن و كه مى هوشيارى و معريفه زانستى دهبيت هوى كارسات له نيو كومه لگه ئيمه كه تازه خهريكه بهرهو کرانه وه و گورانىكى بنه پرتى و پادىكال ههنگاو دهنيټ .

دكتوره نيشتمان له روى پرسى يهكسانى له ناو دامه زراوه تايه تى و گشتيه كانى كومه لگه مان دهليټ: تا ئيستا له روى توژينه وه و بهدواداچوونى زانستيه و تيگه يشتن له پرسى يهكسانى له كوردستان نه بوته پرسى گرنگ و گشتگير نه له سه ر ئاستى تاك و نه له سه ر ئاستى دهسه لاني ياسادانان و جيبه جيكردن و ته نانهت دادوهرى، يهكيك له ههله باوهكان له نيو كومه لگه كوردى ئه وه يه پيدانى هه موو مافيك به كوران و لپسه ندنه وهى له كچه كان، هه ر له ئازادى دهريپن و چوونه دهروه، تا شوينى كار، ئه مه وا له كچان دهكات بپوايه كى له رتوكيان به تواناكانى خويان ههين، له گه ل ئه وه هه موو هيله سوورانهش، كه سيستم بويان دهكيشى له بهريوه بردن و به شداريكردن و سه ركردايه تيكردن و سه فهركردن دووربان دهخاته وه و دهرفه تى بپياردانان پئ نادات، ته نانهت بوار نادرى به ژنى سه ركردهش به شدارى له دانوستانه كانى ئاشته وايى و بپياريه گرنگه كاندا بكات .

ههروه ما دكتوره نيشتمان پيپوايه كه پرؤسى دروستكردنى گورانكارى بهگشتى و گورپنى هزرى مرؤى پرؤسه يهكى دوور مه ودايه و پيويستى به زه من و قوربانيدان هيه چونكه پرؤسه يهكى قورس و پئ ئاستهنگ و قوربانيدانه و پيويستى به كات هيه ههتا ده رنه نجامى ههول و كارهكان به تهواوى دهريكه ويټ . تيځوشان بو يهكسانى پرؤسه يهكى بهرده واهه وه ژنان وكچانى تيگه يشتوو له بابته ي جينده رناسيى خه بات بو ئه وه ناكه كه له شيوه و بيركرده وه و ههلسوكه وت هاوشيوه يان ويته يهكى كوپيكراوى پياوان بن، چونكه ئه م جوړه له پهفتاركردن ژنان دهكات به (پياوى پله دوو)، ئه مش پيچه وانه ي كوى ياسا و ريسا سروشتيه كانه كه خوداى گه وړه به گهردوونى بهخشيون . ژنان پيويسته شوناسى فره ره ههندى خويان بپارين، بهلام له روى بههاى كومه لانيه تى و مرؤى دهبيت هاوشيوه ي پياو ته ماشا بكرين دوور له ههولدان بو بهكالآكردن يان تونده وى ههست و شوناسى ميينه بوون له پهناى يهكسانى جينده رى، چونكه ئه م جوړه تيگه يشتنه هيج

بو زياتر تيشك خسته سه ر چه مكى جينده ر و شيكرده وى هركاره كانى زهروتيك بو دروستبوونى جده ليكى جدى له سه ر يهكسانى جيندهرى له كومه لگه كوريدا و رول چالاكوانان و ريځخراوه كانى ئافره تان له بنيادننى بزوتنه وى فيمينيستي، ئه م گفتوگويه مان له گه ل دكتوره نيشتمان عوسمان دكتورا له ياساى نيوده و له تى بو مافى مرؤف و بهريوه بى سه نته رى كوردستان بو جينده رناسى له زانگى سوران كرد .

جينده رناسى له كوردستان هه م وهك چه مكى نيو زانسته مرؤيه كان، هه م وهك كولتوريكى كومه لانيه تى سه رانه رى، چه مكى نوپيه له نيو كومه لگه كوريدا به بهراورد له گه ل كومه لگه و كولتوره كانى تر . بويه زورجار خوينده وى ههله بو جينده رناسيى كراوه و دهكرت، ههروهك رهنگه هه نديك كه سيش خراپ سودى ليوهرگريت بو ته و زيفكردى ئايدلوزياى خوى و بهكارهينانى وهك ئامرازيك بو فهراهه مكردن و سه پاندنى ئه جينداكانى خويان . ليره وه گرنگه ئه وه بزائين ئيمه نامانه ويټ جينده رناسى بكهينه قوربانى ململانتي نيوان ته وژم و گروه دژ به يهكه كان و بهكاربهيشتين بو ره تكرده وه و ليدان له هيج پيرؤزيه كى ئه م نيشتمان و ئه م كومه لگه يه كه پيى دهوتريت جقاتى كوردى، به پيچه وانه وه ئيمه سود له هه موو بهها ئايينى و كومه لانيه تى مرؤيه كان دهگري و كار له سه ر بهديهتانيان دهكهن ئه گه ر خزمهت به كه سايه تى و كه رامهت و پيگه ي به رزى ژن و ئافره تان بكن له كومه لگه ئيمه .

له سه ره تادا ئه وه گرنگه كه جينده رناسى ههوليك نييه بو ليكترازاندنى كومه لگه و خيزانى كوردى و بييايه خ سه ريكردنى هيج دابونه ريتيكى په سه ن كه ريز له پيگه و كه سايه تى مرؤف و ژن دهگرن، بهلكو ئامانجى سه ره كيما زيندووكردنه وه و بهرودانه به مافى ژنان و ئافره تان دوور له سه ريكردنى رهگه زى ميينه وهك كالآيه كى كومه لانيه تى و وهلامده روه وى سايكولوزياى پواله تگه رى كه له نيو ههردو رهگه زى نير و مټ بهديده كريت له دونياى سه رمايه دارى و تيايدا جياوازي رهگه زى زورجار دهبيته بناغى بهكهم سه ريكردن و ليدان له كه رامه تى مرؤى تاك و كومه ل، له م سؤنگه يه وه كومه ليك پرسى گرنگ و جه وه رى دين بهرياس كه دهكرت له رپى دوزينه وى وهلامگه ليكى واقعيى دهروازه يهك بكهينه وه بو چاره سه ركردن و زياتر بهرودان پييان: بو نمونه چو ن دهتوانين تيگه يشتنيكى باش لاي تاك و كومه لگه كوردى دروست بكهين به جوريك كاردانه وى دروست ههبيت له سه ر پرسى ژنان و مه سه له ي جينده رناسيى و دوور له فه رامؤشكردى بهها ئايينى و كولتوريه په سه نه كان كه مرؤقبون تياياندا سه نته ره له برى رهگه ز؟

چه مكى جينده ر له ناو كومه لگه كوريدا، چه مكى نوپيه و پيويستى به گفتوگوكردن و كاركردن هيه . ليره وه، ئهركى كه سانى روشنبير و خوينه ران و توژه ران ئه وه يه بهرپرسيارى تى ئاراسته كردنى كومه لگه و گروه و تاكه كان بگرنه ئه ستق بهرهو ريچكه يهكى تهندروست و بهرركردنه وى ئاستى هوشيارى تاك و كومه لپ،

زريان فاتيح قهره داغی

کين نهو کسانه کی رووبه رووی کیشو و گرفت دهنه وه ؟

قولترین به شسی مرفوف دهرونیته هریویه گهره ترین هیزی مرفوف له ئەقلیایه تی، ئەوهی له جهستهیدا هستی پی دهرکیت بی سوده و هیچ بهایه کی نییه نهگر له ژیر کۆنترپولی ئەقلیا نه بیته، دهرخستنی هیزی جهسته ته نه هارهمزکله له لایه خودی مرفوفه که وه . مرفوف به سروشتی خوی سادهیه و ههر به سادهیش له دایک ده بیته، به لام کاتیک گهره ده بیته تاک ده که ویتته ژیر کاریگری بریاره کانی کومه لگه ی مرفوایه تی و ئالۆزبونی بیسنوری سیستمه کومه لایه تیه کانه وه . ئەمهش هویه که بۆ ئەوهی تاک نه توانی خوی له بابتهی گوزهرانییدا یه کلابکاته وه، ههر بویه تاک ده که ویتته ژیر کاریگری قسه ی کومه لگه و ئەو ژینگه یه تییدا ده ئی . گومان له وه دا نییه تاک بۆ ئەوهی هاوسه نگییه ک له نیوان پیوستیه کانی خوی و کومه لگه بدۆزیتته وه به جیگری راییگری پویه پوی چهنده ها کیشو و گرفت ده بیته وه . ئەگر به کیکیش بیته له وه کسانه ی که خاوه نی ههمو شتیک بیته له سه ر ئەم زه ویه .

لیره دا دهمو ویت باس له وه بکه م کین ئەو کسانه ی که پویه پوی کیشو و گرفت دهنه وه ؟ ئایه ته نه ها که سه لاوازه کان توشی کیشو دهن یان مرفوفه تیگه شتوه کانیش، له کاتیکدا مرفوف خاوه نی گهره ترین هیزه له سه ر زه وی .

ته نه ها مرفوفه لاوازه کان توشی کیشو نابن له به ره وه ی که لاوازی له پوی توانای جهسته ی و ئەقلیه وه، به لکو تاکه زیره که کان زیاتر پویه پوی گرفت دهنه وه به تاییه ت مرفوفی تیگه شتوی ههستیار له به ره وه ی تاکه تیگه شتو دهسته وه ستان نابیت له ههم بهر ئەو کیشو و گرفتانه ی پویه پوی ده بیته وه له ژایانی پۆزانهیدا که به ههستی نه رینی ناسراون بویه ههولسی پویه پویه وه یان ده دا ته به جولا ندنی تواناکانی وه پینگا به هیچ که سیک نادا ته ئاره زوه کانی خوی له سه ر ههسته کانی زال بکات . ههریویه جیاوازییه کی ته واو له که سیک بۆ که سیک تر له ههسته پیکردنی ئەم گرفتانه ی که له سه ر هتا ئامازهم پیکردن به دیده کریته . له راستیدا ئەمهش بۆ جیاوازی دیدگا و پوانینی مرفوفه کان بۆ شته کان ده گهریتته وه، بیکومان ئەم پوانین و تیگه شته به ئاسانی به رههم نه ها ته به لکو له کاردانه وه ی جیاوازی ههسته و توانای تیگه شته یانه وه به رههم دیت، به کیکه له و هۆکارانه ی ههسته یکی دهرونی باش بۆ که سه که دهره خسینێ تاکو به ئەندازه ی تیگه شته کان پویه پوی کیشو و گرفته کان بیته وه .

کاتیک تاک توانای ئەوهی هه بیته ههسته به راستیه کان بکات بیکومان توانای ئەوه شسی ده بیته پویه پوی گرفته کان بیته وه، له به ره وه ی له به ره تدا ههمو کیشو و گرفته کان جگه له پودا وه سروشتیه یانه کان که ده سه لاتی مرفوفی تیدا نییه بونیان نییه به لکو مرفوف خوی دروستی کردون جا به ههچ هۆکاریک بیته . که سانی زیره ک ته نه ها پیوستی به پهره پیدانی تواناکانی ههیه بۆ ئەوهی پویه پوی گرفته کان بیته وه، به لام ههرچی که سانی بی توانا و ههسته لاوازه تیگه شته یان که مه گومانی تیدا نییه که گرفته یان که مه به ره مهشیان که مه له به ره وه ی توانای پویه پوی گرفته کانیان نییه که دیتته به رده میان له ژایانی پۆزانهیدا . ئەمهش بۆ توانای ههستیاری تاک ده گهریتته وه که ئامازهم پیکرد، چونکه ههمو راستیه ی که سیک توانا و زیره کی پیوسته تاکو درکی پی بکات نه ک ههسته و توانای خوی زیندانی کردیت له سه ر بیرکردنه وه بریاری که سانی دهرویه ر ژیان بکات، که له گۆچانی دهستی پیاویکی که م ئەندامی نابینا ده چی .

بۆ زیاتر ئاسانتر شتیکی ئاشکراو پونه کاتیک مرفوف پهره به تواناکانی نه دا ته کاروچالاکیه کانی ده وه ستیت و ههسته به هیچ گرفت و نه هامتیه ی که ناکا ته ئەم که سانه نه ک ته نه ها گرفته یان که م ده بیته به لکو به ره مهشیان که م ده بیته . که وا ته مرفوف تا توانا و تیگه شته ی به هیژتر بیت ههسته کتردن به کیشو و گرفته کان زیاتر ده بیته، توانای راسته قینه ی مرفوف هیزی ئەو نییه لاوازییه که یه تی له به ره وه ی لاوازی له به هیژتر یان هیزه کانیش به هیژتره .

توند تیژی بهرام بهر تافره تی کیم نه بو ی

چیان مهدی

هه یفا دوسکی

عائیشه

چونکی ههر مرفوف و دکرنا توندو تیژی و جفاکی دا وه کو قوتان و لیدان و خوش کوشتن و دیشا کوشتنا ژنان ژنی له ههمی وه لاتان وه کو هه هه و ئەفه هه دگهریته خالا سه ره کی کو ژن پتریا جارن ژن نه شیت به ره فانیی ژ خوه بکه ت .

له هه رتیا کوردستانی تاراده یه کئ باش به ره ف ئاسته کئ باش چویه بو کیم کرنا توندو تیژی دژی خیزانی و نه خاسمه یا دژی تافره تی، ژهر هندئ پلانین حکومه تا هه رتیا کوردستانی ریک و شیوا زین تاییه ته نجام دایه ژبو چاره سه کرنا بابته توندو تیژی و ئەفه ب تاییه ت دقان سالین دوماهی کو ئەم دشین بیزین رتیه به رتیا به رهنگاربونا توندو تیژی دژی تافره تی بین شیا بین به نه پاریزه بو مافین مرفوفی و خیزانی و ئەفه مه دلخوش و ئارام دکه ت ژبو پاراستنا ره گه زئ مئ .

شه یما مسته فا

ژی بیته و دانا دهره تی کو تافره ت کارین خراب بکه ت .
جیان مهدی، جالاکفان دیار دکه توندو تیژی دژی ژنان چهن دین ساله ریکخراوین بیانی و لۆکال کار لسه ر دکهن، لئ تا نه بابته نه ها تیه چاره کهن، توندو تیژیا چیه ههر جو ره فشاره ک بیت چ دهرونی بیت یان جهسته یی بیت دبیزنی توندو تیژی، یا دهرونی کارتی کرنا وئ مه زنتره ژ یا جهسته یی گوته کا کوردی ههیه، دبیزیت ساخ دین شینا خه نه را لئ ساخ نابن شینا خه به را، ب ره ئیا من توندو تیژی یا زیده بو ب هه بونا تو رین جفاکی و خه له ت تئ گه هشتنا په یفا ئازادی .

ب ره ئیا من قوربانی هه ره سه ره کی زاروکه، توندو تیژی د قان سالین دا دگه ل ژنی و زه لای و زاروکی ده بیته کرین لئ ریزه یی به س ب ره ئیا من پتر دگه ل ژنی ده بیته کرین دئ نوکه دا ژهر هه بونا تو رین جفاکی روژانه گه فین کوشتنی لئ ژنی دهینه کرین، هه کاریت توندو تیژی: ئابووری، ب گشتی ژنان داها ته کئ سه ره خویان نینه - هۆکارئ رو شنبیری، هه سکر و نه زانینا ژنی سه باره ته ریک و مافیت وئ - هه کارئ په روه رده ی، که سایه تیه کا لاوازی دئ بین ی باوهری ب خو نینه - هه کارئ ژینگه یی، نه بونا خزمه تگوزاری وه کو پیتی نینه - رابی ب کارئینا سیسته می ته کنه لوژی بو ته حا له تی کوشتن و توندو تیژی - لاوازی جیه جیکرنا یا سا ی - نه بونا ریکخستن و یه کگرتنا ژنان بهرام بهر مافیت خو و ئیک دهنگی بن - خودی ژن، ژن بخو ئامرازه کی سه ره کیه .

هه یفا دوسکی: ئەگه رئ، توندو تیژی هه دگه رنه هنده ک خالین سه ره کی ئەو ژنی جفاکی مه یی بابا سالاری یه و توندو تیژی یا بوویه نه ریته ک و ههر ژ که قندا یا هه ی و ئەگه ر ژنی عه شیره تگه ری یه .

ریژا بهردانی به ره ف کیم بوونی یه چونکی جفاکی کوردی تازه به ره ف قوناغین پیشه که فتی چویه چونکی ره وه نبیریا جفاکی به ره ف ئاسته کئ باش چویه و ئەم که فتیه دقوناغین باشتر بین ژیان دا .

سه باره ت خالا دی ئەگه رین توندو تیژی تا راده یه کی دی کو ئەم دش، بیزن ژلایه کئ دیفه زیده بوویه ئەو ژنی توندو تیژی دهرونی پتر لئ ها تیه و نه خاسمه نا فا خیزانا و دناقه را ئەندامین خیزانی دا کو شه رئ دهرونی دگه ل ئیک ئەنجام ده ن .

سه باره ت تودو تیژی دنا ف جفاکی مه و وه لاتین دهرویه ر جوداه ی نینه

وه کی دیار ل پوژا ۲۵ ی چریا دوئی سالانه پوژا به رهنگاری بوونا توند و تیژی دژی تافره تی ده بیته ساخ کرن ل سه ر ئاستی جیهانی و د ئ پوژا دا چالاکیین جوبو وچ ده بیته ئەنجامدان وه ک سیمنا ر و ورکشو پ و چهن دین چالاکیین دی، ئەگه ر و ئەنجامین توند و تیژی چنه ؟ به رسفا ئی پرسساری ژ لاین پاریزه ر عائشه فه ها ته دان

سه باره ت ژنی توندو تیژی لئ ده بیته کرن دبیزیت ژنی بیک پتره ژ ژنی مه زن و د خیزانی دا پتر توندو تیژی ل هه بهر کچین ژنی وان د ناقه را ۲۰ هه تا ۳۵ سالین دا ده بیته کرن، یا سا یا دروسته به لئ ریکا جیه جیکرنا وئ یا دروست نینه دقیت چاکسازیا جفاکی گه له ک رۆلئ خوه ببینیت و جه هه بن بۆ ره وه نبیر کرنا کچ و کوران و خوه ل وئ چهن دئ نه گرین هه تا تاوا نه کئ ئەنجام بدن شنی سزا بده ی .

عه یشایی گوت: به هرا سه ره کی ژ ئاریشین نوکه ریکین په یوه ندین جفاکی نه، راسته یا سا یا هه ی لئ ئەفه دهرگه ی توندو تیژی هه ده کت ژ وان چ سنوور بۆ نین دقیت هه ر که سه کی ئیک ژماره هه بیت وه کی هنده ک وه لاتین پیشه که فتی و ب ئی چهن دئ چو ئاریشه په یدا نابن و خه له تی نا هینه فه شارتن و دوو ف دا چو توندو تیژی جهی خوه نابین، هه ره و سا پیدیه ژیه ک بۆ بکارینان و هه لگرتنا موبایل به یته ده ستیشان کرن و هتلا په یوه ندیان یا سنووردار بیت و ئەو که سی نه شیته خو و موبایل خراب بکار دینیت بلا موبایل ژئ به یته قه ده گه کرن و نه گه هیه بابته ی خیا نه تا هه قزین، ژ بهر کو یا سا بۆ هه ر دو ره گه زان وه کی ئیک

ناقها تی گوت: "ریژا توندو تیژی هه بهر تافره تان بهر ب زیده بوونی یه لئ جو ری توندو تیژی جوداه ی دگه ل سالین بو ری هه ی، چونکو به ری یا سا به یته دهر کرن ئەف جو رین توندو تیژی هه بوون قوتان، سفکاتی پی کرن، نه بوونا بووونی د نا ف خیزانی دا، کوشتنا ژنی بتنی بۆ پا قز کرنا نامیسی، به لئ نوکه ئەقین من ئامازه پیکری بین به ره ف کیم بوونی چوین و توندو تیژی نوکه تومه تا خیا نه تی و دزیت بتاییه تی هه که فیان دژایه تی وئ بکه ن، هه ره و سا ژن ده بیته نه چار کرن کو ده سته برادری مافین خوه بین شه رعی و یاسایی بکه ت، زیده باری ئی چهن دئ نه چار کرنا تافره تی بۆ جودا بوونا بی بهرام بهر هه تا دگه هیه وئ چهن دئ ده سته برادری زاروین خوه

له هیلینهوه

- له ساڵی ۱۹۹۹ نهتهوه یهکگرتووهکان رۆژی ۲۵ تۆقه مبهری وهک رۆژی نێودهولەتی بهرهنگاریبونهوهی توندوتیژی دژ به ئافره تان ناساند و ههروهها "جیهان پرتهقالی بکه" وهک هێمایهک بۆههلهتی ۱۶ رۆژهی بهرهنگاریبونهوهی توندوتیژی دژ به ئافره تان ناسراوه، هێمایهک بۆ گهیشتن به ژیاپێکی ئاسووده.

- رۆژی یهکشهمه له ولاتی فهرههسا ئافره تان به مه بهستی ناره زاییی دهبرین بهرامبه بهرزیبونهوهی ئاستی توندوتیژی بهرامبه ئافره تان له پاریس و ههندیک شاری تر خۆپیشاندانیان نهجام دا و داوایان کرد که حکومه تی ئه و ولاته سنووریک بۆ ئه و توندوتیژانه دا بنێت.

- " ماگدالنا نهدرشون" وهزیری دارایی سوید که ههفته ی رابردو وهک سه رۆکی حیزبی سوشیال دیموکرا ته کان له و ولاته هه لبژێردا، پێده چێت له وه رگرتنی پۆستی سه رۆک وهزیرانی ئه و ولاته نزیک بێته وه، به مهش ده بێته یه که مین سه رۆک وهزیری ئافره ت له ولاتی سوید، نه مهش له کاتی که ده یه که سه رۆک وهزیرانی پێشوو "ئیسیتفان کوفون" دوا ی هه وت سا ل کارکردن له پله ی سه رۆک وهزیری له هاوینی نه مه سال به هۆی قهیرانی سیاس ی ئه و ولاته دهستی له کار کێشایه وه.

- رۆژی سێ شهمه ی رابردو گروپێک له چالاکارانی ئافره ت له ئه فغانستان رۆانه سه ر شه قام و خۆپیشاندانیان نهجام دا به مه بهستی ناره زایی ده برین له ئاست بێدهنگی کۆمه لگه ی جیهانی بهرامبه به و کێشانه ی که له و ولاته رو به پووی ئافره ت ده بێته وه، ئه و ئافره تانه هه ندیک درو شیمان بهرز کرد بۆوه، که نوسرابو و بۆچی جیهان سهیری له ناوچوونی ئێمه دهکات؟"، نه مهش له کاتی که ده یه که سه رۆک وهزیرانی ده سه لات له لایه ن تالیبان وه چالاکیه کۆمه لایه تییهکانی وهک کار و خۆپێندن له و ولاته بۆ ئافره تان زۆر سنووردار کراوه.

- "مه لاله یوسفزای" بهراوه ی خه لاتی نوپلی ئاشتی له جیهاندا و هێمای خه بات بۆ مافی خۆپێندنی ئافره تان له ولاتی پاکستان، له شاری "بیرمنگهام" له بهریتانیا له ته مه نی ۲۳ سا لیدا ژیا نی هاو سه رگه ی پێکهاتو له تویتیکدا نووسیویه تی: "ئه مه رۆ بۆ من رۆژێکی زۆر به نرخه". "مه لاله" له ته مه نی ۱۵ سا لێ وهک به رگه ی کارێکی به هێزی کچانی پاکستان بۆ وه رگرتنی مافی خۆپێندنیان ده که وێته بهر مێرشی چه کدارانی تالیبان و به سه ختی بریندار ده بێت و دواتر بۆ چاره سه ر ده گوازیته وه بۆ بهریتانیا و له ته مه نی ۱۷ سا لێ خه لاتی نوپلی ئاشتی جیهانی وه رده گرێت.

ئا: نه سرین جه سه ن

کارنامه ی یهکێتی ئافره تانی کوردستان بۆ هه له مه تی ۱۶ رۆژه ی بهرهنگاریبونهوه ی توندوتیژی دژ به ئافره تان به دروشمی (به لێ بۆ هاو به شی، نه خێر بۆ خاوه نداریتی) بۆ سا لێ ۲۰۲۱

Road map of Kurdistan Women Union for combating gender-based violence. نه خشه رێگای یهکێتی ئافره تانی کوردستان بۆ بهرهنگاریبونهوه ی توندوتیژی له سه ر بنه مای چێندهر

خواره وه به نه جام ده گه یه ن:

- نه جامدانی (۱۵۴) کۆر و سیمینار و وێنبار له لایه ن هه ر (۲۵) نه جمه ن و ناوه ندانه یانه وه.
- پێنج په نیل له سه ر توندوتیژی دژ به ئافره تان و خێزان له لایه ن نه جمه نهکانی (دهوریه ی سلیمانی، سه فین، زاخۆ، سوژان، هه ولێر) وه رێک ده خێت.
- به بۆنه ی هه له مه تی بهرهنگاریبونه وه ی توندوتیژی نه جمه نی ده وک کۆفرانسێک ساز دهکات.
- بهرێوهچوونی سیانزه خولی هۆشیاری کۆمه لایه تی له لایه ن نه جمه نهکانی (دهوریه ی سلیمانی، گه رمیان، دهوریه ی هه ولێر).
- کردنه وه ی پێنج پێشانگا له سه ر ئاستی نه جمه نهکانی (هه له بجه، سه فین، خانه قین، ئاکرێ، هه ولێر).
- رێکستنی وێک شوپێک له سه ر سه لامه ت و ئاسایشی دیجتال میدیا له لایه ن نه جمه نی هه له بجه.
- نمایشکردنی شانۆگه ریه ک له لایه ن نه جمه نی هه ولێر.
- دروستکردنی فیدیه له سه ر توندوتیژی دژ به ئافره تان له لایه ن نه جمه نهکانی (دهوریه ی سلیمانی، قه ره جوغ، گه رمیان).
- بلۆکردنه وه ی پۆسته ر و بلۆکراوه له لایه ن سه رجه م نه جمه ن و ناوه ندانه.
- ئاماده و پێشکه شکردنی بیست و پێنج بهرنامه ی رادیۆ و تیفی تایبته به پرس ی

یهکێتی ئافره تانی کوردستان له پلانی ستراتیژییه تی کارکردنیدا به تایبته دوهم خال له ناو ئامانجه گشتیهییهکان تیشکی خستۆته سه ر (پته وکردنی په یوه ندیه خێزانیهکان و پاراستنی خێزان له رێگه ی هۆشیاری و په ره وه ده ی تاکهکانی خێزان) و تیایدا به خالێک ناساندنی توندوتیژی و بهرهنگاریبونه وه ی کردۆته ئامانج و میکانیزمی چۆنییه تی چاره سه رکردنی خستۆته پوو، نه مهش ئه وه ده رده خات که یهکێتی ئافره تانی کوردستان رێگه یکردن و دۆزینه وه ی چاره سه ری ئه م دیارده کۆمه لایه تییه له کاره له پێشینه کانییه تی و هه ول ده دات هۆشیاری کۆمه لایه تی بگاته هه مو تاکهکانی کۆمه لگه.

بۆ ئه م هه له مه تهش ئه م چالاکیانه به نه جام ده گه یه نێت:

مه که ته بی سکر تار ییه ت:

- نه جامدانی په نیلێک تایبته به ده رخستنی ئه و توندوتیژیانه ی له چوارچێوه ی خێزان روو ده دن و توێژینه وه یه ک تایبته به و که یسانه ی هاو نه ته رێخه راو، هاوکات خستنه رووی چالاکیهکانی یهکێتی ئافره تان بۆ ئه و هه له مه ته.

- په یامی یهکێتی ئافره تانی کوردستان به بۆنه ی ۲۵ تۆقه مبه ر

- ته رخاندنی دوو ژماره له بلۆکراوه ی هێلین بۆ هه له مه تی بهرهنگاریبونه وه ی توندوتیژی دژ به ئافره تان.

- بلۆکردنه وه و گرنگیدان به بابته کانی پرس ی ئافره ت و توندوتیژی له دیجتال میدیا ی هێلین.

- له رادیۆی هێلینه وه زنجیره یه ک بهرنامه ی تایبه تی رۆژانه له رووی کۆمه لایه تی، ئابووری، یاساییه وه بۆ ئه م هه له مه ته پێشکه ش ده رێت.

- کردنه وه ی خولی رێنمایی پێش هاو سه رگه یی له لایه ن په یمانگای ئامیزی خێزان و سازکردنی چه ند سیمیناریک بۆ قوتابیانی زانکو.

- نه جامدانی سیمینار له لایه ن ناوه ندی رۆشنییری زین تایبته به توندوتیژی له سه ر بنه مای چێندهر

- سازکردنی سیمینار له سه ر کاریه گه ریه یه کانی توندوتیژی له سه ر جه سه تی ئافره ت له لایه ن دۆسیه ی ته ندروستی ئافره ت و مندال.

- وهک تۆری هاو به شی رێخه راوه کانی ئافره تانی کوردستان چه ندین سیمینار و په نیل له زانکو و په یمانگا و قوتابخانه کان به نه جام ده گه یه ندرێت.

- چاپکردنی پۆسته ر و فلیکس و بلۆکراوه تایبته به هه له مه تی بهرهنگاریبونه وه ی توندوتیژی دژ به ئافره تان.

- دروستکردنی سپۆت و فیدیه له سه ر توندوتیژی.

نه جمه ن و ناوه ندانه کان ئه م چالاکیانه